

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 21 april 1999

om statligt stöd som den grekiska staten beviljat två gödningsproducerande företag

[delgivet med nr K(1999) 1120]

(Endast den grekiska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2001/88/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 93.2 första stycket i detta,

efter att i enlighet med nämnda artikel ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig⁽¹⁾ och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

I.

Genom ett klagomål riktades kommissionens uppmärksamhet på det stöd som de grekiska myndigheterna beviljat två gödningsproducerande företag: Protypos Ktimatiki, Touristiki SA, även känt under namnet Moretco (nedan kallat PKT) och Viomixania Azotouxon Lipasmaton, även känt under namnet Aeval (nedan kallat VAL).

Den 3 oktober 1996 beslöt kommissionen att inleda förfarandet om det aktuella stödet enligt artikel 93.2 i EG-fördraget. Genom en skrivelse av den 16 oktober 1996 underrättades de grekiska myndigheterna om att förfarandet inletts. Kommissionen fick svar i en skrivelse av den 7 januari 1997, diarieförd den 15 januari.

Innehållet i skrivelsen till de grekiska myndigheterna offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*⁽²⁾ och föranledde reaktioner från tre berörda parter, två europeiska industriförbund inom branschen och från handelskammaren i en medlemsstat. De berörda parternas ställningstagande meddelades de grekiska myndigheterna för kommentar i en skrivelse av den 23 september 1997. I skrivelsen begärde kommissionen också kompletterande upplysningar på vissa enskilda punkter i ärendet. De grekiska myndigheternas svar framfördes i en skrivelse av den 21 november 1997.

⁽¹⁾ EGT C 82, 14.3.1997, s. 5.

⁽²⁾ Se fotnot 1.

II.

A. MOTTAGARNA AV STÖDET

PKT och LD

Enligt de första upplysningarna till kommissionen, såsom de presenterades då förfarandet inleddes, hette PKT till och med år 1992 "Ανώνυμη Ελληνική Εταιρεία Χημικών Προϊόντων και Λιπασμάτων" (Grekiska aktieföretaget för kemiska produkter och gödningsämnen – nedan kallat AEEXPL). Företaget sattes i likvidation på grund av förfallna skulder till den grekiska nationalbanken (nedan kallad ETE) på 18 miljarder drakmer. Dess tillgångar förvärvades av ETE för 9 miljarder drakmer och användes till att starta PKT. Samtidigt avskrev banken den resterande obetalda skulden på 9 miljarder drakmer.

Tillgångarna överfördes till PKT, på vissa villkor, av vilka de viktigaste var att driften vid fabriken för framställning av gödningsmedel skulle fortsätta tills vidare och att ett belopp motsvarande inköpspriset för tillgångarna senare skulle betalas tillbaka till ETE. Enligt nu föreliggande upplysningar har fabriken fortsatt att vara i permanent drift och ETE har beviljat obegränsad betalningsfrist med de första delbetalningarna.

PKT befann sig i en besvärlig ekonomisk situation. Balansräkningarna för 1994 och 1995, dvs. de två första driftsåren, visar att förlusterna var mycket större än företagets egna kapital med påföljd att den totala nettoställningen blev negativ från det första räkenskapsåret. Det andra verksamhetsåret slutade likaledes med betydande förluster, trots att PKT den 30 november 1995 upphörde med framställningen av gödningsmedel, som togs över av det nystartade dotterbolaget Lipasmata Drapetsonas (nedan kallat LD). År 1995 blev LD:s förluster 1,3 miljarder drakmer, så att dess egna kapital reducerades till cirka 1,2 miljarder drakmer.

VAL

Alltjämt enligt kommissionens upplysningar, som presenterades då förfarandet inleddes, tillhör VAL den grekiska jordbrukskassan (nedan kallad ATE) som kontrolleras av den grekiska staten. VAL har gått med förlust åtminstone sedan 1992. År 1993 var dess egna kapital i praktiken noll. Sedan dess har det blivit alltmer negativt på grund av nya förluster. Företagets förmåga att klara av sina kortsiktiga skulder kunde ifrågasättas, eftersom allvarliga likviditetsproblem hade kunnat konstateras redan 1994.

B. STÖDET

Förfarandet inleddes beträffande följande åtgärder:

- ETE avskrev den tidigare nämnda skulden på 9 miljarder drakmer och sköt på obestämd tid upp åtminstone den första återbetalningen av det belopp på 9 miljarder drakmer som ETE betalade som inköpspris.
- ETE beviljade PKT ett lån på 500 miljoner drakmer den 7 september 1995 och lämnade motsvarande statliga garanti den 18 oktober 1995.
- ETE beviljade den 16 januari 1996 LD ett lån på 1,2 miljarder drakmer och motsvarande statliga garanti. Lånet var avsett att täcka företagets förluster under 1994 (500 miljoner) och 1995 (700 miljoner). Det bör påpekas att det nya företaget ännu inte hade startats vid den tiden.
- ETE beviljade likaså LD ett lån på 600 miljoner drakmer år 1996 och motsvarande statliga garanti den 30 juli 1996.
- ATE gav VAL ett kapitaltillskott på 1 miljard drakmer och DEI (det grekiska i elbolaget) beviljade ett bidrag genom att inte driva in de obetalda skulderna på 4,5 miljarder drakmer.
- SYNEL, som bedriver handel med gödningsmedel i Grekland och som kontrolleras av den statliga banken ATE, hade 1995 infört ett kvotssystem för att tillförsäkra PKT/LD och VAL en viss avsättnings- och omsättningsnivå som de inte skulle kunna uppnå på marknadens vanliga villkor.

III.

De tre berörda parterna stödde enhälligt kommissionens ställningstagande och underströk de svårigheter som EU-producenter möter på den grekiska gödningsmarknaden på grund av det statliga stödet till vissa lokala företag.

IV.

De grekiska myndigheternas ståndpunkt kan sammanfattas på följande sätt:

- a) ETE avskrev inte någon skuld till AEEXPL. I stort sett samtliga tillgångar i detta företag i likvidation har redan sålts. ETE förklarades vara fordringsägare för både de fordringar som tidsmässigt låg före likvidationen och de lån som beviljades under likvidationstiden.
- b) PKT AB erlade köpeskillingen för fabriken efter en ökning av kapitalet som var lika stor som varje årlig delbetalning genom att det ökade beloppet täcktes av aktieägaren ETE. De tre första delbetalningarna (1995–1997) gjordes enligt plan och det återstående beloppet skall betalas vid överenskomna förfalldatum. Redovisningen över dessa betalningar har sänts till kommissionen.
- c) De svårigheter som PKT och därefter LD hade anses bero på att Förvaltningsöverdomstolen upphävde ministerrådets beslut att ge det dåvarande bolaget AEEXPL tillstånd att modernisera sina anläggningar. Sedan beslutet hade upphävts beslöt staten att lägga ned driften vid vissa produktionsenheter av miljöskäl (nedsmutsande verksamhet i tätbefolkat område). Detta ledde till en produktionsminskning med 50 %, vilket inte tillät tillräcklig försäljning för att uppnå tröskeln för lönsamhet.

Syftet med ETE:s lån och den grekiska statens garantier var att göra det möjligt för företaget att klara av de driftssvårigheter som det ställdes inför efter det att verksamheten vid vissa produktionsenheter hade lagts ned. Fabriken är i tillfällig drift, eftersom länsmyndigheten i Pireus har beslutat att den definitivt skall upphöra senast den 31 juli 2000. Syftet med statens ingripande var följaktligen att omstrukturera företaget inom ramen för produktionsminskningen av miljöskäl.

De grekiska myndigheterna anser att det aktuella stödet skulle kunna anses förenligt med fördraget enligt undantagen i artikel 92.3 a och 92.3 c och i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till skydd för miljön⁽³⁾, framför allt punkt 3.4 som avser driftstöd.

- d) Stödet påverkar inte handeln inom gemenskapen, eftersom Greklands andel är mycket liten, 0,4 %–1,1 %.
- e) Vad gäller VAL gav dess störste aktieägare ATE i februari 1995 företaget ett kapitaltillskott för att det skulle kunna genomföra en investeringsplan i syfte att modernisera anläggningen för framställning av nya produkter. Med ökad produktion hoppades företaget förbättra sin ekonomiska situation. Planen ledde inte till det väntade resultatet och företaget lyckades inte övervinna sina ekonomiska svårigheter utan tvingades i augusti 1997 upphöra med verksamheten. Bankens ingripande är inte statligt stöd, eftersom banken vill optimera sin vinst genom att investera i sina dotterföretag.

⁽³⁾ EGT C 72, 10.3.1994, s. 3.

f) SYNEL är ett privat företag. Det har aldrig infört (sedan 1992 då marknaden för gödningsmedel avreglerades) produktionskvoter för sina leverantörer av gödningsmedel. Betalningsvillkoren fastställs i avtal och kan variera beroende på de kvantiteter gödningsmedel som köps. SYNEL är ett rikstäckande företag med kunder över hela Grekland; valet av leverantörer görs således med tanke på hur jämförelsevis fördelaktigt det geografiska läget är. Därför är PKT/LD mera konkurrenskraftigt vad gäller kostnaderna för transporter till mellersta och södra Grekland, eftersom dess konkurrenter befinner sig i norra Grekland.

V.

A. FÖREKOMSTEN AV STATLIGT STÖD ENLIGT ARTIKEL 92.1 I FÖRDRAGET

Åtgärderna från ETE, den grekiska staten, ATE, DEI och SYNEL måste undersökas i detta sammanhang.

a) ETE:s åtgärder

Enligt det klagomål som ärendet bygger på kontrolleras ETE indirekt av den grekiska staten. Nära förknippat med detta ärende är ett annat klagomål som också gäller ETE:s verksamhet. Det gör gällande att banken i allt väsentligt är identisk med den grekiska staten, eftersom dess aktier i stor utsträckning tillhör staten och offentligtjuridiska juridiska personer.

Även om det är sant att staten äger ungefär 5 % av bankens aktiekapital, äger enligt uppgifterna i det andra klagomålet institutioner som kontrolleras av staten 43,67 %. Statens totala engagemang uppgår således till 48,779 %. Övriga 51,221 % fördelas på en mängd aktieägare som inte har någon reell kontroll över bankens skötsel.

Av samma källa framgår det också att styrelsen väljs av bolagsstämman. Dock utses åtminstone fyra av totalt femton styrelsemedlemmar, bankens verkställande direktör och tre direktörer som samtidigt är styrelsens ordförande respektive vice ordförande, av regeringen innan de deltar i bolagsstämman. Andra styrelsemedlemmar företräder allmänhetens intressen, t.ex. en biskop för den grekiska kyrkan som enligt författningen inte är skild från staten.

I andra ärenden har kommissionen (framför allt gällande statligt stöd NN 137/97 och NN 138/97 – Grekland) ställt frågor till de grekiska myndigheterna om ETE:s offentliga eller privata karaktär. Av de svar som lämnats, i synnerhet av banken, framgår det att ETE enligt artikel 91 i lag 1892/1990 inte längre tillhör den offentliga sektorn, eftersom staten inte längre

äger varken hela eller större delen av dess kapital. Statens direkta andel i bankens kapital uppgår till 5,097 %, medan det offentliga totala andel uppgår till 49,194 %. De andelar som innehas av den offentliga sektorn ger inga särskilda rättigheter.

Styrelsen väljs fritt och kontrolleras av den allmänna bolagsstämman. Alla de bestämmelser som gav staten rätt att utse vissa styrelsemedlemmar upphävdes genom lag 2076/1992. Genom samma lag upphävdes likaså bestämmelserna om att de offentliga organen obligatoriskt skulle vara representerade vid den allmänna bolagsstämman av Finansministeriet, Arbetsmarknadsministeriet etc. eller av deras gemensamma representant. Därför hävdar de grekiska myndigheterna att man inte längre kan dra slutsatsen att bankstyrelsens agerande är statens. Bankens beslut är följaktligen inte statligt stöd.

Kommissionen tar hänsyn till sammansättningen av aktiekapitalet, som till större delen tillhör den privata sektorn. Eftersom ingen av de upplysningar som lämnats visar att en majoritet av ETE:s styrelseledamöter representerar den offentliga sektorn, drar kommissionen slutsatsen att banken inte kontrolleras av den grekiska staten.

Styrelsens beslut omfattas sålunda inte av artikel 92.1 i fördraget. Den slutsatsen framförde kommissionen till de grekiska myndigheterna redan den 24 april 1997 i samband med ett annat ärende. Varken den eventuella avskrivningen av skulden på 9 miljarder drakmer till förmån för AEEXPL eller det eventuella betalningsuppskovet för PKT:s skuld till ETE – de grekiska myndigheterna förnekar att de har ägt rum – är följaktligen statligt stöd. Kommissionen kan därför avsluta dessa delar av förfarandet och även dem som gäller de lån som beviljades PKT och LD. Det återstår emellertid att undersöka om banken skulle ha beviljat dessa båda företag lån, om inte staten hade lämnat garantier.

b) De statliga garantierna till PKT och LD

Garantierna beviljades genom ministerbeslut den 16 oktober 1995, den 16 januari och den 23 juni 1996 och offentliggjordes i Ελληνική Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (*) (den grekiska författningssamlingen). Eftersom det rör sig om riktade åtgärder främjar de vissa företag eller vissa produktionsenheter enligt artikel 92.1 i EG-fördraget.

Som part i målet försäkrade de grekiska myndigheterna att det aldrig hade lämnats någon garanti för lånet på 500 miljoner drakmer år 1995. Myndigheterna presenterade en skrivelse, daterad den 7 oktober 1997, som Finansministeriet hade skickat till Ekonomiministeriet och av vilken det framgår att garantin för lånet återkallades eftersom det saknades riktiga garantier i form av säkerhet med högsta prioritet. Man kan alltså dra slutsatsen att PKT inte erhöll någon statlig garanti för lånet på 500 miljoner drakmer. Därför kan kommissionen avsluta denna del av förfarandet.

I sina påpekanden då förfarandet inleddes bestrider de grekiska myndigheterna inte karaktären hos det stöd som ligger till grund för garantierna till PKT (att de hade återkallats bevisades först senare) och LD. De anser att det handlar om driftstöd som beviljades på grund av miljökraven.

(*) FEK 876, 20.10.1995, FEK 34, 19.1.1996, FEK 658, 30.7.1996.

De grekiska myndigheterna hävdar också att de aktuella statliga åtgärderna inte hade någon inverkan på handeln inom gemenskapen på grund av Greklands begränsade andel av denna handel, såsom kommissionen nämner i inledningen till förordet. Man kan således dra slutsatsen, även om de grekiska myndigheterna inte gör det och därmed motsäger sig genom sin tidigare argumentation, att dessa åtgärder inte utgör statligt stöd enligt artikel 92.1 i EG-fördraget.

Argumentet är inte hållbart. I själva verket har Grekland en viss, om än obetydlig andel av handeln inom gemenskapen, såsom kommissionen nämnde i inledningen till förordet. I det fallet hade kommissionen påvisat att handeln på gemenskapens marknad för gödningsämnen var ansevärd: 16,8 miljoner ton 1992 och 19,5 miljoner ton 1994. Greklands export till de övriga medlemsstaterna motsvarade (i volym) 0,66 % av handeln inom gemenskapen år 1993 och 0,44 % år 1994. Fortfarande räknat i volym motsvarade Greklands import år 1993 1,1 % och år 1994 0,89 % av gemenskapens handel på området. Kommissionen avslutade undersökningen av marknaden för gödningsämnen och förklarade att importen från de övriga medlemsstaterna täcker 10 %–15 % (uppskattat värde) av landets behov.

Handelns betydelse betonades också av tredje part som deltog i förordet. Enligt en av de deltagande europeiska gödningsproducentorganisationerna varierar Greklands import av gödningsmedel mellan 350 000 och 400 000 ton, av vilka 150 000 ton avser gödningsmedel som produceras i Grekland. Av dessa 150 000 ton kommer 90 % från medlemmar i den tidigare nämnda organisationen.

Enligt en annan producentorganisation som deltog i förordet importerade Grekland dessutom 63 700 ton gödningsmedel från de andra medlemsstaterna år 1996, vilket motsvarar ungefär 5 % av landets förbrukning.

Eftersom de grekiska myndigheterna medger att LD exporterade en del av sin produktion till de andra medlemsstaterna, drar kommissionen slutsatsen att den statliga åtgärden för att hålla företaget vid liv påverkar dess produktion och följaktligen dess export. Därför får det statliga stödet effekter på handeln inom gemenskapen.

Då det gäller förändringar i konkurrensvillkoren nämner Panorama över industrin i Europeiska unionen (1997)⁽⁵⁾ att handeln med gödningsmedel i Västeuropa gick ned under första hälften av 1990-talet till följd av minskad förbrukning och lätt stigande priser. De västeuropeiska producenternas ekonomiska situation försämrades av den ökade importen till Europeiska unionen och konkurrensen på utomeuropeiska marknader från producenter i Central- och Östeuropa.

Denna utveckling påskyndade omstruktureringsprocessen och nedläggningen av många fabriker. Processen pågår ännu idag i vissa medlemsstater. År 1983 sysselsatte gemenskapens

gödningssektor 140 000 personer, men 1995 hade antalet minskat till 20 000.

Sedan mitten av 1990-talet har sektorn återfått sin konkurrenskraft och är åter i stånd, i tekniskt och ekonomiskt avseende, att betjäna den europeiska marknaden med gödningsmedel i efterfrågad kvantitet och kvalitet. Enligt prognoserna kommer marknaden att vara stabil under den närmaste tiden. Denna tendens var märkbar år 1995, eftersom Panorama över industrin i Europeiska unionen för det året⁽⁶⁾ talade om en stabilisering av produktionen för de kommande åren efter en följd av år med outnyttjad produktionskapacitet och svag efterfrågan.

Eftersom syftet med de statliga åtgärderna är att bromsa omstruktureringen av sektorn i Grekland, medan processen redan har slutförts i de övriga medlemsstaterna eller fortsätter i vissa, drar kommissionen slutsatsen att stödet snedvrider konkurrensen.

I konstaterandet instämmer också de berörda parter som har deltagit i förordet. De understryker dessutom att de befinner sig i en ofördelaktig konkurrenssituation gentemot de företag som får stöd, eftersom det statliga stödet tillåter de senare att fortsätta sin försäljning med förlust.

Enligt de upplysningar som de berörda parterna lämnade och som inte bestreds av de grekiska myndigheterna kunde PKT och LD (liksom VAL) trots den besvärliga situationen sälja sin produktion under 1994 och 1995 till priser som låg 9 %–25 % under marknadspriserna. Enligt samma källa beror detta på en konsekvent politik från de berörda företagens sida att systematiskt begära priser som ligger lägre än de andra leverantörernas. Man skall komma ihåg att detta var ett av de första klagomål som framfördes i detta ärende.

Följaktligen kan man dra slutsatsen att stödet i form av statliga garantier påverkar handeln mellan medlemsstaterna. De statliga garantier som LD fått utgör således statligt stöd enligt artikel 92.1 i EG-fördraget.

Även om denna analys i sig själv är tillräcklig för att påvisa karaktären av statligt stöd hos de åtgärder som undersöks, har kommissionen funnit det lämpligt att dessutom kommentera vissa påståenden från de grekiska myndigheterna. De nämner nämligen omständigheter enligt vilka man skulle kunna anta att garantierna inte utgör stöd enligt artikel 92.1 i EG-fördraget. Inte på något ställe försäkras de emellertid uttryckligen att det handlar om något sådant.

I sin skrivelse av den 21 november 1997 säger de grekiska myndigheterna att tillgångarna inom ramen för LD:s likvidation efter utförsäljningen var tillräckliga för att täcka skulderna inte bara till ETE utan också till tredje part. Fortfarande enligt de grekiska myndigheterna uppgick för övrigt det objektiva värdet av byggnadsmarken och övriga anläggningstillgångar hos LD till 16,34 miljarder drakmer. Detta bekräftas i ett meddelande till skattemyndigheten i Pireus.

⁽⁵⁾ Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer, 1997.

⁽⁶⁾ Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer, 1995.

I själva verket är dessa uppgifter från 1993 och stämmer inte med det pris som ETE (eller PKT) betalade för tillgångarna samma år, dvs. 9 miljarder drakmer. Enligt de grekiska myndigheterna förvärvade ETE tillgångarna vid en allmän anbudsinfordran. Följaktligen måste man i det här fallet betrakta detta sista värde som en marknadsbedömning för 1993. Ett belopp av denna storlek har för övrigt tagits med i PKT:s balansräkning.

De grekiska myndigheterna uppger att varje pant för de lån som ETE beviljade LD utan svårighet täcks av det objektiva värdet av företagets byggnadsmark och övriga anläggningstillgångar. De påpekar slutligen att värdet av ETE:s pant i LD:s tillgångar uppgår till 5 miljarder drakmer. Dessutom försäkras de grekiska myndigheterna i sin skrivelse av den 7 januari 1997 att det aldrig har förekommit några problem med företagets kreditvärdighet utan att det framgår om det handlar om PKT eller LD, eftersom det, tack vare sin omsättning och de avyttringsbara tillgångar det kunde pantsätta, kunde få det rörelsekapital som krävdes i vilken bank som helst.

Samtidigt som det måste erinras om att de grekiska myndigheterna ingenstans hävdar att de verkliga garantierna som LD kunde erbjuda gjorde det möjligt för företaget att få de lån som var avsedda att täcka dess förluster utan att behöva tillgripa den statliga garantin, bör de tidigare nämnda uppgifterna kommenteras närmare.

För det första hyr LD, som bildades endast för att utnyttja fabriken, PKT:s anläggning och är följaktligen inte ägare. Detta bekräftas om man läser LD:s balansräkning som under anläggningstillgångar inte omfattar byggnadsmark och byggnader. Följaktligen disponerar inte LD över 16,34 miljarder i anläggningstillgångar. Man frågar sig därför hur LD:s ringa anläggningstillgångar (36 miljoner drakmer 1995 och 40 miljoner 1996), ett eget kapital som dessutom är negativt, räcker till för att täcka dess skulder (5,67 miljarder drakmer 1995 och 7,5 miljarder 1996). Omsättningstillgångarna är lite större men trots det otillräckliga (4,45 miljarder drakmer 1995 och 4,5 miljarder 1996).

Dessutom måste det påpekas att det i motsats till vad som var fallet med den statliga garantin för lånet på 500 miljoner drakmer till PKT inte finns något som tyder på att den grekiska staten krävde att LD skulle lämna säkerhet som täcker samtliga anläggningstillgångar i Drapetsonas gödningsfabrik.

Vidare skulle man kunna anta att PKT ställer garanti för LD genom att pantsätta t.ex. en del av de tidigare nämnda anläggningstillgångarna. Detta har de grekiska myndigheterna varken påstått eller bevisat i samband med förfarandet. Man frågar sig hur PKT skulle ha lämnat en sådan garanti, eftersom PKT inte ville lämna verkliga garantier till staten i utbyte mot den statliga garantin för det tidigare nämnda lånet på 500 miljoner drakmer.

Beträffande ETE:s säkerhet i aktiebolaget LD:s tillgångar på 5 miljarder drakmer har de grekiska myndigheterna översänt handlingar som visar att inskrivningsmyndigheten intygade att

ETE den 17 juli 1995 hade en säkerhet från 1994 motsvarande detta belopp gentemot PKT, vilket skrevs in 1994. Denna säkerhet täcker inte alls tillgångarna hos LD som vid det tillfället ännu inte hade bildats.

De grekiska myndigheterna förklarar också att de finansieringar som ETE beviljade PKT, och från och med 1996 LD, skedde på kreditvärdighetskriterier av rent bankmässig natur. Villkoren (räntesats, säkerheter etc.) för lånen som beviljades som rörelsekapital är de som ETE vanligtvis tillämpar mot företag vars låntagarstatus är densamma som detta företags.

Man kan undra över den ekonomiska logiken i dessa lån. Att bevilja ett företag rörelsekapital har i själva verket som syfte att göra det möjligt för företaget att reglera de kortfristiga skulderna och inte att genomföra strukturella förändringar för att förbättra dess situation. Med tanke på den planerade nedläggningen av driften i gödningsfabriken är det tvivelaktigt om andra bankinrättningar skulle ha beviljat LD långfristiga lån.

I sin skrivelse den 21 november 1997 uppger de grekiska myndigheterna att "med de garantier som lämnades för lån på 1,2 miljarder drakmer respektive 0,6 miljarder drakmer tog Drapetsonas-fabriken motsvarande lån hos ETE för att täcka förlusterna under åren 1994-1996".

Påståendet kräver en ordentlig kommentar. För det första sägs det att lånen beviljades först efter det att staten hade gått med på att uppträda som företagets garant. Faktum är att enligt de grekiska myndigheternas skrivelse av den 21 november 1997 beviljades LD lånet på 1,2 miljarder drakmer den 16 januari 1996, dagen för offentliggörandet av det ministerbeslut varigenom garantin godkändes. I beslutstexten används tempus för framtid för att referera till beviljandet av lånet, eftersom det sägs att "beviljandet och skötseln av lånet kommer att följa villkoren i Nationalbankens (ETE) skrivelse av den 7 september 1995...". Om LD hade kunnat skaffa detta kapital på marknaden utan statlig garanti, kan man undra varför ETE väntade ända till den 16 januari 1996, dvs. samma dag som den statliga garantin lämnades, medan i enlighet med den tidigare nämnda skrivelsen villkoren för lånet hade varit kända sedan den 7 september 1995. Det är värt att på nytt påminna om att LD vid detta tillfälle ännu inte existerade, eftersom det bildades den 30 november 1995.

För det andra anser kommissionen att det inte är särskilt trovärdigt att ETE inte skulle ta hänsyn till kreditvärdigheten hos ett företag som den tänker bevilja lån och inte heller att ETE:s flesta kunder skulle ha samma kreditvärdighet som LD. Normalt borde Nationalbanken liksom andra affärsbanker ta hänsyn till den ekonomiska risk som är förenad med ett företag i denna besvärliga ekonomiska situation och anpassa de eventuella lånevillkoren efter riskerna. Därför är det helt logiskt att ETE behandlade LD på samma sätt som andra företag, efter det att banken först hade fått en statlig garanti som eliminerade alla risker för den långivande banken.

Påståendet att LD inte hade problem med att få lån på marknadens vanliga ekonomiska villkor är inte heller särskilt trovärdigt, eftersom dess räkenskaper för 1996 visar att det inte lyckades återbetala skulder på 3,76 miljarder drakmer som förföll till betalning samma år. Den enda logiska förklaringen måste sökas i den anteckning som revisorerna gjorde i balansräkningen för 1996, där det står att det fanns en statlig garanti för hela det nämnda beloppet på 3,76 miljarder drakmer. Det betyder att 87,6 % av de kortfristiga skulderna till banker år 1996 var skulder som förföll till betalning och där det fanns statliga garantier.

Redan balansräkningen för 1995 visar att LD hade stora svårigheter att betala sina banklån, eftersom ett kortfristigt lån på 1,16 miljarder drakmer med statlig garanti redan hade förfallit till betalning. Bara det motsvarade 82 % av dess kortfristiga bankkulder. Det finns inga uppgifter om att den övriga delen av de kortfristiga bankskulderna inte också hade statlig garanti, vilket de grekiska myndigheterna inte heller har påstått.

Mot bakgrund av ovanstående konstaterar kommissionen att de grekiska myndigheterna inte har bevisat att LD skulle ha kunnat få lån för att täcka förlusterna under åren 1994–1996 utan garantier från den grekiska staten.

Därför påverkar garantierna handeln mellan medlemsstaterna och snedvrider konkurrensen. De gjorde det nämligen möjligt för gödningsfabrikanten att klara de driftsvårigheter som den ställdes inför till följd av att den minskning av produktionskapaciteten som staten ålade fabriken inte tillät en försäljning som var tillräcklig för att uppnå tröskeln för lönsamhet.

De aktuella garantierna förhindrar följaktligen en naturlig omstrukturering av sektorn i Grekland, en process som redan har ägt rum i de flesta medlemsstaterna, eftersom de leder till att genom konstgjord ändring tills vidare hålla liv i ett företag som inte lyckas uppvisa vinst och som oåterkalleligt måste upphöra med sin verksamhet år 2000. Dessutom ger den konstgjorda ändring som sätts in mot PKT och LD inte andra producenter i Grekland eller i gemenskapen möjlighet att överta deras del av marknaden. Därför utgör garantierna stöd enligt artikel 92.1 i EG-fördraget.

De grekiska myndigheterna har inom ramen för förfarandet inte kunnat bevisa att LD skulle ha fått lånen, som var avsedda att täcka förlusterna under åren 1994–1996, utan de statliga garantierna, framför allt på grund av låntagarens ytterst besvärliga finansiella situation. Genom förfarandet har det inte framkommit någon uppgift som ändrar på den bedömning som gjordes då förfarandet inleddes, enligt vilket garantierna är desamma som det garanterade beloppet, minus provisionen på 1 % av lånebeloppet vilken LD betalade för att få garantin.

Ingen privat investerare skulle utan den statliga garantin ha fortsatt förlustverksamheten, en verksamhet som dessutom skulle pågå en begränsad tidsperiod och som medförde allt

större förluster på grund av oförmågan att uppnå en tillräcklig försäljning för att nå tröskeln för lönsamhet. Det är rimligt att aktieägaren ETE på dessa villkor föredrog att bevilja LD lån som täcktes av den statliga garantin hellre än att ge ett kapitaltillskott, eftersom banken i det första fallet inte löpte någon risk att förlora det investerade kapitalet.

På grundval av företagets balansräkningar och besluten om beviljande av garantier kan kommissionen inte utesluta att samtliga eller en stor del av de statliga garantierna för de lån som LD tog har utnyttjats. I besluten om beviljande av garantierna föreskrivs att staten åtar sig att till ETE betala alla amorteringar som inte erlagts två månader efter förfalldatumet. Såsom nämndes tidigare hade LD dessutom enligt balansräkningen för 1996 förfallna skulder till ett belopp av 3,76 miljarder drakmer (inklusive ränta) som var lån med statlig garanti. Även om kommissionen inte hade gjort bedömningen att de offentliga garantier som beviljats LD i sig utgjorde statligt stöd, skulle utnyttjandet av dem ha utgjort statligt stöd.

c) *Ökningen av VAL:s kapital och dess skuld till DEI*

- i) I februari 1995 ökade ATE, den störste aktieägaren i VAL, företagets kapital med 1 miljard drakmer (1 000 000 041 drakmer enligt balansräkningen för räkenskapsåret 1995) för att det senare skulle kunna genomföra sitt investeringsprogram i syfte att modernisera anläggningen och på så sätt kunna producera nya produkter.

De grekiska myndigheterna framställer denna åtgärd som en normal affärstransaktion. Investeringsprogrammet bestod i automatisering av lastning och ifyllning i säckar samt uppförande av ett magasin för råvaror och annat. På detta sätt ville företaget förbättra sin ekonomiska situation genom ökad produktion. De grekiska myndigheterna medger dock att programmet misslyckades och att åtgärden blev ett dåligt alternativ för ATE.

För att kunna dra slutsatsen att kapitaltillförseln inte utgör statligt stöd skulle det bli nödvändigt att bevisa att ATE uppträdde som privat investerare på vanliga marknadsekonomiska villkor. De principer som tillämpas för att avgöra om ett statligt företag uppträder som privat investerare på vanliga marknadsekonomiska villkor återfinns i kommissionens meddelande till medlemsstaterna om tillämpningen av artiklarna 92 och 93 i EG-fördraget och artikel 5 i kommissionens direktiv 80/723/EG om offentliga företag i tillverkningssektorn (?).

En granskning av VAL:s räkenskaper visar att företaget började gå med förlust senast från 1992 och att det fortsatte ända till 1996, som är den senaste balansräkning som kommissionen förfogar över. Det finns dock inga uppgifter som stöder uppfattningen att investeraren ATE kunde vänta sig tillräcklig avkastning på sin investering, eftersom den under många år lät företagets situation förvärras utan att ingripa.

(?) EGT C 307, 13.11.1993, s. 3.

Varken de grekiska myndigheterna eller ATE har till kommissionen skickat någon saneringsplan som banken skulle ha utarbetat för att återupprätta VAL:s långsiktiga lönsamhet och som skulle ge belägg för lönsamheten i ATE:s investering. Däremot har de grekiska myndigheterna presenterat en undersökning som Industriministeriet gjorde 1994 och som handlar om lönsamheten vid de fyra gödningsfabriker som finns i Grekland. I undersökningen beskrivs de svårigheter som VAL har och det föreslås vissa lösningar för att avhjälpa dem.

Till svårigheterna hörde bl.a. att vissa produktionsenheter var överflödiga och lades ned 1991, det faktum att efter uppsvinget för gödningsproduktionen år 1992 försäljningen var otillräcklig för att uppnå tröskeln för lönsamhet och framför allt skulden på 4,5 miljarder drakmer till DEI.

De lösningar som rekommenderas i undersökningen är underhåll (beräknad kostnad 350 miljoner drakmer) och modernisering av anläggningen (beräknad kostnad 3,6 miljarder drakmer), en lösning på leveransproblemen av ammoniak, ökad försäljning på hemmamarknaden, i synnerhet i de områden som kan nås till låga transportkostnader, en överenskommelse med SYNEL för att garantera en viss försäljningsvolym och slutligen en överenskommelse med DEI, eftersom en tvångsbetalning av skulden skulle innebära en prisökning på gödningsmedel som oundvikligen skulle leda till att företaget fick lägga ned verksamheten.

På grund av dessa svårigheter var företagets egna kapital under räkenskapsåret 1993 fortfarande obetydligt positivt, dvs. 1,6 miljoner drakmer jämfört med ett aktiekapital på 3,37 miljarder. I slutet av 1994 var det negativt med cirka 800 miljoner och i slutet av 1995, trots tidigare nämnda kapitalökning, var det fortfarande negativt med cirka 500 miljoner drakmer. I slutet av 1996 uppgick det egna kapitalet till - 1,4 miljarder. Orsaken till denna utveckling anses vara de samlade förlusterna under flera räkenskapsår. Företagets situation tycks ha förvärrats så att det sattes i likvidation 1997⁽⁸⁾.

Enligt de balansräkningar som kommissionen förfogar över har artikel 47 i lag 2190/1920 tillämpats på VAL åtminstone sedan 1992. Där föreskrivs att styrelsen skall sammankalla en allmän stämma inom sex månader från slutet av räkenskapsåret, om ett företags totala egna kapital är mindre än hälften av dess nominella aktiekapital. Stämman skall därefter avgöra om företaget skall upphöra eller andra åtgärder vidtas. Följaktligen skulle ATE ha satt VAL i likvidation från mitten av 1993 eller ha vidtagit åtgärder för att omstrukturera företaget. Det är emellertid inte förrän mer än två år senare, i november 1995, som

banken beslutade att ge ett kapitaltillskott till sitt dotterföretag VAL.

Denna kapitaltillförsel tycks otillräcklig för att nämnvärt ändra företagets finansiella situation, eftersom den motsvarar mindre än en fjärdedel av de samlade förlusterna och inte medger en ökning av det egna kapitalet på ett sådant sätt att artikel 47 inte behöver tillämpas på företaget. Det egna kapitalet är nämligen i stor utsträckning fortfarande negativt och täcker i slutändan knappt skillnaden mellan företagets kortfristiga tillgångar och skulder. Dessutom är kapitaltillskottet inte tillräckligt för att täcka kostnaderna för moderniseringen av anläggningen, enligt den bedömning som de grekiska myndigheterna gjorde i den tidigare nämnda rapporten. Det måste noteras att ATE:s investeringsprogram, såsom de grekiska myndigheterna beskriver det, endast avser en ökad försäljning av gödningsmedel utan att det uppenbarligen har tagits någon hänsyn till övriga punkter i den tidigare nämnda undersökningen.

Man måste dessutom komma ihåg att enligt de informationer som kommissionen⁽⁹⁾ fått var syftet med kapitaltillförseln att finansiera inköp av råvaror och inte att modernisera anläggningen. Detta bekräftas åtminstone delvis av balansräkningen för år 1995, där man finner att produktionskostnaderna ökade med 800 miljoner drakmer i förhållande till 1994 och lagret med 200 miljoner. Under samma tid ökade utrustningen och maskinerna med endast 34 miljoner och byggnaderna med cirka 100 miljoner. Om tolkningen är riktig skulle det vara ytterligare ett argument för uppfattningen att kapitaltillförseln inte syftade till att ändra företagets struktur genom att rationalisera kostnaderna, utan till att fortsätta fabriken verksamhet och öka produktionen.

I varken det ena eller det andra fallet var ATE:s kapitaltillförsel till VAL tillräcklig för att återställa företagets lönsamhet, och till kommissionen har det inte meddelats någon annan saneringsåtgärd som aktieägarna borde ha vidtagit i enlighet med den grekiska lagstiftningen och på grundval av riktlinjerna i Industriministeriets rapport. Denna brist på kompletterande åtgärder kan eventuellt vara orsaken till företagets likvidation.

Om man tar hänsyn till att den statliga banken ATE lät VAL:s finansiella situation förvärras under åtminstone två år utan att ingripa och att när beslutet väl fattades, ingripandet var otillräckligt för att återställa företagets lönsamhet, kan man dra slutsatsen att banken inte uppträdde som privat investerare på vanliga marknadsekonomiska villkor. Följaktligen måste VAL:s kapitalökning med 1 miljard drakmer anses vara stöd enligt artikel 92.1 i EG-fördraget.

⁽⁸⁾ Enligt Fertilizer Week av den 23 mars 1998, lämnades VAL till försäljning av likvidatorn i början av 1998.

⁽⁹⁾ Fertilizer Week av den 12 juli 1995.

- ii) Vad beträffar de åtgärder som DEI vidtog för att säkra betalningen av VAL:s skuld beräknad till 4,5 miljarder drakmer (inklusive räntor) meddelade de grekiska myndigheterna att fordringsägaren har vidtagit alla de rättsliga åtgärder som lagen medger.

Skulden gäller förbrukning av elektrisk ström under perioden 1989–1991. År 1990 inlämnade DEI en stämningensökan mot VAL hos tingsrätten i Aten. Inom ramen för förfarandet meddelade de grekiska myndigheterna att stämningen hade varit till behandling i december 1995 men att dom ännu inte hade meddelats⁽¹⁰⁾.

Dessutom vände sig DEI till domstol med en begäran om att tillgångar skulle säkras hos VAL. År 1993 skaffade sig bolaget en säkerhet på 4 miljarder drakmer i VAL:s tillgångar.

VAL har dessutom reglerat en del av sin skuld, nämligen för tiden april–december 1991, vilket motsvarar ett belopp på cirka 800 miljoner drakmer.

Med hänsyn till ovanstående kan man dra slutsatsen att DEI har vidtagit de åtgärder som krävs för att säkra fordringarna hos VAL. Därför kan kommissionen avsluta denna del av förfarandet.

d) SYNEL:s åtgärder

Innan förfarandet inleddes meddelade den klagande att SYNEL kontrollerades av den statliga banken ATE. Av de uppgifter som den klagande fortsatte att skicka till kommissionen efter det att förfarandet hade inletts, framgick det att kontrollen endast var partiell. I ett tidigare beslut, år 1992⁽¹¹⁾, som gällde stöd till SYNEL, konstaterade kommissionen att SYNEL kontrollerades till 30 % av ATE och till 70 % av jordbrukskooperativa organisationer. Inom ramen för detta förfarande meddelade de grekiska myndigheterna att SYNEL fortfarande är ett privat företag och att dess verksamhet följaktligen inte omfattas av artikel 92.1 i EG-fördraget.

Att SYNEL ger sina leverantörer olika betalningsvillkor beroende på de inköpta kvantiteterna gödningsmedel och på leverantörernas geografiska hemvist strider inte mot marknadslogiken. Den snedvridning av konkurrensen som den klagande hänvisade till ligger i att vissa leverantörer, särskilt PKT, säljer sina produkter med förlust.

Detta bekräftas dessutom av en företrädare för tredje part som deltog i förfarandet. Denne påstår att SYNEL:s försäljningspriser på den inhemska marknaden är direkt knutna till de priser som leverantörerna debiterar.

Kommissionens bedömning på denna punkt sker utan att det påverkar andra undersökningar som görs på grundval av andra bestämmelser i fördraget.

⁽¹⁰⁾ Skrivelse från de grekiska myndigheterna den 21 november 1997.
⁽¹¹⁾ EGT C 266, 15.10.1992, s. 5.

VI.

Eftersom det föreligger bevis för att de statliga garantierna till LD och kapitaltillförseln till VAL utgör statligt stöd enligt artikel 92.1 i EG-fördraget, återstår det att granska frågan om deras laglighet och förenlighet med den gemensamma marknaden.

Allt det tidigare nämnda stödet beviljades de båda företagen utan att i förväg anmälas till kommissionen, vilket strider mot artikel 93.3 i EG-fördraget. Följaktligen skall stödet betraktas som olagligt.

LD-stödets förenlighet med fördraget

Det rör sig om stöd i två fall: två statliga garantier för lån på 1,2 miljarder respektive 600 miljoner drakmer.

a) Gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till skydd för miljön

Enligt de grekiska myndigheterna är det ovannämnda stödet förenligt med dessa riktlinjer⁽¹²⁾ och framför allt med punkt 3.4. Här föreskrivs att kommissionen kan medge undantag från den allmänna principen att inte godkänna driftstöd, som delvis befriar företagen från den ekonomiska börda som är en följd av den nedsmutsning och de olägenheter som verksamheten ger upphov till. Detta kan gälla områden som avfallshantering och minskning av miljöavgifter. I sådana fall skall stödet begränsas till en strikt kompensation för extrakostnaden i relation till den traditionella produktionskostnaden; det skall vara tillfälligt och i princip degressivt, så att det utgör ett skäl att snabbare minska nedsmutsningen och skapa en rationell användning av resurserna.

I de påpekanden som gjordes då förfarandet inleddes meddelade de grekiska myndigheterna (i en skrivelse av den 7 januari 1997) att det statliga stödet syftade till att av miljöskäl täcka vissa fasta driftkostnader, eftersom fabriken bara var i tillfällig drift, vilket var en följd av att det var staten själv som hade beslutat om en varaktig minskning av produktionen.

Enligt de grekiska myndigheterna uppgår de fasta kostnaderna till 1,5 miljarder drakmer årligen och avser driften av miljöskyddsanläggningarna (filter, rening av avloppsvatten, transport av fast avfall: 300 miljoner), inköp av materiel och reservdelar som behövs för kortfristigt underhåll (300 miljoner) och personalkostnader (900 miljoner). Dessa kostnader minskar nästan inte alls då produktionen minskar.

Fortfarande enligt de grekiska myndigheterna minskade också företaget sin personal; de 820 anställda 1995 minskades till 520 i slutet av 1996 för att uppgå till 450 år 1997. Syftet med stödet var sålunda inte att ge konstgjord andning åt ett icke lönsamt företag utan att omstrukturera det inom ramen för minskad produktion på grund av miljöskäl till dess att driften definitivt skulle upphöra inom tre till fem år.

⁽¹²⁾ Se fotnot 3.

I sin skrivelse av den 21 november 1997 meddelade de grekiska myndigheterna att beslutet om att driften definitivt skulle upphöra den 31 juli 2000 hade fattats av länsmyndigheten i Pireus den 18 juni 1997. Enligt skrivelsen hade stödet till syfte att dels täcka förlusterna till följd av en minskad produktion med 50 % som myndigheterna hade beslutat om, dels medge en successiv avveckling av personalen. I beslutet om beviljade statliga garantier sägs att syftet med de garanterade lånen är att täcka förlusterna under ett flertal på varandra följande räkenskapsår.

Det undantag som de grekiska myndigheterna åberopar gäller inte i det här fallet. Eftersom myndigheterna själva fattade beslut om att stänga de nedsmutsande produktionsanläggningarna, finns det i själva verket inga extra produktionskostnader i förhållande till de traditionella kostnaderna, såsom det stadgas i riktlinjerna.

Inte heller kan man påstå att det beviljade stödet är degressivt, så att det sporrar företaget till en snabbare minskning av nedsmutsningen eller en rationellare resursanvändning. Kostnaderna kommer inte att minska i framtiden för att man tillämpar en framställningsmetod som leder till mindre nedsmutsning, eftersom det inte handlar om att tillämpa en sådan metod. I alla händelser är syftet med stödet att täcka företagets fasta driftkostnader och inte de extrakostnader som uppkommer genom mera nedsmutsande verksamhet, i avsikt att nedsmutsningen gradvis skall minska. Dessutom finns det ingenting som tyder på att stödet är degressivt om det skall täcka företagets fasta kostnader.

I det här fallet hänger företagets svårigheter samman med att den produktionsminskning som staten beslöt av miljöskäl inte åtföljdes av någon omorganisation av verksamheten som tar hänsyn till de nya driftsvillkoren. Utan tvivel tjänade en sådan omorganisation ingenting till, eftersom det tydligen redan i det ögonblick då PKT bildades 1993, hade bestämts att fabriken skulle upphöra med all verksamhet inom de närmaste åren.

b) *Gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter* ⁽¹³⁾.

Även om de grekiska myndigheterna inte åberopar dessa riktlinjer, hänvisar de till många omstruktureringsförsök och Drapetsonas-fabrikens svårigheter. Man kan följaktligen inte utesluta att de åtminstone indirekt hänvisar till dessa riktlinjer.

LD, PKT:s dotterföretag, som bildades i november 1995, tog över det senares gödningsframställning och PKT ägnade sig åt fastighetsverksamhet. PKT äger fortfarande anläggningen som det hyr ut till LD. Trots att LD bildades i november 1995, publicerade det räkenskaper för perioden 31 januari–31 december 1995. Det senares omsättning är nästan densamma som PKT:s under perioden 9 mars 1993–31 december 1994. Dessutom verkar det som om LD övertog en del av PKT:s passivsida men inte dess aktiesida. På dessa villkor ifrågasätter kommissionen om LD, som tog över bara en obestämd del av PKT:s passivsida, kan anses vara ett företag i svårigheter, enligt

de tidigare nämnda riktlinjerna. Men även om det skulle bedömas som ett sådant anser kommissionen i andra hand att man inte uppfyller de villkor som föreskrivs i riktlinjerna för utvärdering av stödets förenlighet med fördraget.

LD ärvde en ospecificerad del av PKT:s ekonomiska börda och fortsatte att gå med förlust, eftersom driftkostnaderna översteg den uppnådda omsättningen. Den redan besvärliga situationen förvärrades också av att LD:s skulder ökade. Sålunda gjorde LD under räkenskapsåret 1995 förluster på 1,3 miljarder och nästan 2,5 miljarder år 1996. Under hela den tid då företaget fanns till var det underkastat bestämmelserna i artikel 47 i den tidigare nämnda lagen 2190/1920, eftersom det aldrig hade ett positivt eget kapital. Slutligen sattes företaget i likvidation i augusti 1997.

Det aktuella stödet i form av statliga garantier kan inte anses vara förenligt med de berörda riktlinjerna i egenskap av undsättningsstöd, eftersom det inte är begränsat till det som krävs för att driva företaget utan täcker en del av de fasta kostnaderna och/eller driftförlusterna, låt vara att syftet är att hålla det företag som får stödet vid liv.

Dessutom sträcker det sig över en betydligt längre period än vad som krävs (i allmänhet sex månader) för att utforma saneringsåtgärder enligt de tidigare riktlinjerna. I det här fallet täcker garantierna lån som löper över två och ett halvt år i det första fallet och ett och ett halvt år i det andra fallet. Under denna tid utarbetades inga saneringsåtgärder, åtminstone inga som kommissionen blev underrättad om.

Slutligen måste stödet för att rädda ett företag vara en undantagsåtgärd. I detta fall upprepades dock åtgärden minst en gång för att täcka förluster under på varandra följande räkenskapsår.

Då det gäller frågan om stödet uppfyller kraven på stöd till omstrukturering måste man påpeka att kommissionen inte har blivit underrättad om någon omstruktureringsplan för att återupprätta företagets förmåga att överleva långsiktigt.

Dessutom verkar det av uppgifterna i de grekiska myndigheternas skrivelse av den 7 januari 1997 som om beslutet om den definitiva nedläggningen av fabriken hade fattats redan innan länsmyndigheten i Pireus offentliggjorde sitt beslut den 18 juni 1997. Det förekommer nämligen i skrivelsen, redan innan beslutet offentliggjordes, uppgifter om att fabriken bara är i tillfällig drift tills den skall läggas ner, vilket förväntas ske inom 3–5 år.

Både de grekiska myndigheterna och den klagande är överens på åtminstone en punkt, nämligen att det var PKT:s avsikt att utnyttja marken för fastighetsverksamhet. Köpet av den mark där fabriken är belägen måste rent logiskt ha samband med bolagsändamålet för PKT som ville exploatera marken där fabriken ligger. Därför är det ointressant att hänvisa till förmågan att överleva långsiktigt hos det företag som driver fabriken (LD), eftersom själva företaget redan befinner sig i en ytterst allvarlig risksituation och det finns planer för dess nedläggning och upphörande. Att LD sattes i likvidation 1997 tycks vara en naturlig följd av företagets situation.

⁽¹³⁾ EGT C 368, 23.12.1994, s. 12.

Eftersom man inte uppfyllde villkoret att till kommissionen sända en omstruktureringsplan för återupprättande av företagets lönsamhet, behöver man inte granska de andra villkoren i riktlinjerna. Följaktligen kan stödet i form av garantier inte godkännas som omstruktureringsstöd.

c) Driftstöd

Stödet kan inte heller anses vara ett regionalt investeringsstöd, eftersom avsikten inte var att genomföra någon produktiv investering. Det måste således anses vara driftstöd.

Driftstödet kan beviljas endast i de regioner som avses i artikel 92.3 a. Dessa omfattar hela Grekland. I sitt meddelande om tillämpningen av artikel 92.3 a och artikel 92.3 c på regionalstöd⁽¹⁴⁾ medger kommissionen att driftstöd kan beviljas under vissa förutsättningar.

- i) Stödet skall vara tidsbegränsat och avsett att övervinna de strukturella svagheter hos de företag som är belägna i regioner som avses i artikel 92.3 a.
- ii) Stödet skall vara avsett att främja en varaktig och balanserad utveckling av den ekonomiska verksamheten och inte ge upphov till överkapacitet inom vissa sektorer på gemenskapsnivå som innebär att det uppstår sektoriella problem på gemenskapsnivå som är allvarligare än det ursprungliga regionala problemet.
- iii) Stödet får inte ges i strid med de särskilda regler som gäller för stöd till företag i svårigheter.
- iv) En årlig rapport om stödets tillämpning skall skickas till kommissionen, med angivande av totala utgifter för olika slag av stöd och med angivande av berörda sektorer.
- v) Stöd i syfte att främja export till andra medlemsstater är undantaget.

Om man tar hänsyn till det som sades tidigare om möjligheten att tillämpa gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter, är det uppenbart att det tredje villkoret inte har respekterats. Dessutom är det tveksamt om stödet kan främja en varaktig och balanserad utveckling av den ekonomiska verksamheten med tanke på att företagets situation utan omstrukturering uppenbarligen skulle ha förvärrats. Och detta utan att hänsyn tas till den aviserade nedläggningen.

Eftersom stödet i form av garantier till LD, vilket omfattar lån på 1,2 miljarder respektive 600 miljoner drakmer, inte kan godkännas som driftstöd, kan man inte åberopa undantaget i artikel 92.3 a i fördraget. Det är inte heller möjligt att åberopa undantaget i artikel 92.3 b, eftersom det inte främjar genomförandet av ett viktigt projekt av europeiskt intresse.

Dessutom är det inte möjligt att åberopa undantaget i artikel 92.3 c, eftersom stödet inte uppfyller de villkor som krävs för att det skall kunna godkännas som stöd till undsättning eller

omstrukturering av företag i svårigheter. Slutligen är det inte möjligt att åberopa undantaget i artikel 92.3 d, eftersom det inte har som syfte att främja kultur och bevara kulturarvet.

Det är inte heller möjligt att tillämpa undantagen i artikel 92.2 i fördraget, eftersom stödet inte ges till enskilda konsumenter och inte heller för att ersätta skador som orsakas av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser.

Därför är stödet inte förenligt med den gemensamma marknaden.

VAL-stödets förenlighet med fördraget

Såsom nämndes tidigare var företagets egna kapital i slutet av räkenskapsåret 1993 fortfarande positivt med 1,6 miljoner drakmer jämfört med ett nominellt aktiekapital på 3,37 miljarder. I slutet av 1994 var det negativt med cirka 800 miljoner och i slutet av 1995, trots den tidigare nämnda kapitalökningen, var det fortfarande negativt med cirka 500 miljoner drakmer. I slutet av 1996 uppgick det egna kapitalet till minus 1,4 miljarder drakmer. Följaktligen måste företaget anses befinna sig i svårigheter enligt gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter och kapitaltillskottet på 1 miljard drakmer måste anses vara omstruktureringsstöd.

Stödet var avsett för modernisering av anläggningen för att kunna framställa nya produkter (sammansatta gödningsmedel). Närmare bestämt utgjordes investeringsprogrammet av maskinutrustning för automatisering av lastning och ifyllande i säckar samt byggande av lagerbyggnad för råvaror och annat.

Med undantag av ett enkelt meddelande om att syftet med investeringen var att förbättra företagets finansiella situation genom ökad produktion fick kommissionen ingen lönsamhetsprognos. Som enda tecken på de förhoppningar som ATE hade på sitt dotterföretag VAL sände de grekiska myndigheterna till kommissionen en kopia på företagets årsproduktion som tycks ha tillkommit efter nedläggningen den 18 juli 1997.

Kommissionen har inte fått någon omstruktureringsplan som gör det möjligt att inom rimlig tid återställa företagets långsiktiga lönsamhet och som grundar sig på realistiska antaganden om de framtida verksamhetsvillkoren. Eftersom man i fallet med LD inte respekterade villkoret att till kommissionen sända en omstruktureringsplan som gör det möjligt att återställa företagets långsiktiga lönsamhet, är det inte nödvändigt att granska de övriga villkoren i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter. Eftersom man inte har respekterat detta oeftergivliga villkor, vilket krävs i de tidigare nämnda riktlinjerna, kan man för stödet inte åberopa det undantag som avses i dessa riktlinjer, nämligen det i artikel 92.3 c.

⁽¹⁴⁾ EGT C 212, 12.8.1988, s. 2.

Av exakt samma skäl som i fallet med LD kan stödet inte godkännas som driftstöd. Också av samma skäl kan man inte heller åberopa undantagen i artikel 92.3 b och artikel 92.3 d. Detsamma gäller undantagen i artikel 92.2. Följaktligen är inte heller detta stöd förenligt med den gemensamma marknaden.

VII.

Kommissionen konstaterar att Grekland gav stöd till LD och VAL i strid med artikel 92.3 i EG-fördraget.

I enlighet med artikel 93.2 i EG-fördraget och bekräftat genom EG-domstolens domar av den 12 juli 1973 i mål 70/72 kommissionen mot Tyskland⁽¹⁵⁾, av den 24 februari 1987 i mål 310/85 Deufil mot kommissionen⁽¹⁶⁾ och av den 20 september 1990 i mål C5/89 kommissionen mot Tyskland⁽¹⁷⁾, är kommissionen skyldig, då stödet inte är förenligt med den gemensamma marknaden, att ålägga medlemsstaten att av mottagaren återkräva allt olagligt beviljat stöd. Följaktligen måste detta stöd ogiltigförklaras och om det redan har utbetalats skall de grekiska myndigheterna kräva tillbaka det.

Beträffande de offentliga garantier som LD fick handlar det av de tidigare nämnda skälen om garantier vilkas stödandel är densamma som beloppet på det garanterade lånet i enlighet med vad som nämndes då förfarandet inleddes.

De grekiska myndigheterna skall av LD återkräva motsvarande belopp med avdrag för den provision på 1 % av lånebeloppet som företaget betalade för att få den statliga garantin.

Beträffande kapitaltillskottet på 1 miljard drakmer till VAL är det den grekiska statens skyldighet att återkräva det beloppet från företaget.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

De statliga garantierna till företaget Lipasmata Drapetsonas SA för att täcka två lån på 1,2 miljarder respektive 600 miljoner drakmer, beviljade på grundval av ministerbeslut den 16 januari 1996 och den 23 juni 1996, utgör statligt stöd enligt artikel 92.1 i EG-fördraget.

Kapitaltillskottet på 1 miljard drakmer från den grekiska jordbrukskassan (ATE) till dotterföretaget Viomixania Azotouson

Lipasmaton år 1995 utgör likaledes statligt stöd enligt artikel 92.1 i EG-fördraget.

Stödåtgärderna är olagliga eftersom de genomfördes utan att i förväg ha anmälts till kommissionen, vilket är i strid med artikel 93.3 i EG-fördraget.

Artikel 2

Stödåtgärderna är dessutom oförenliga med den inre marknaden, eftersom de inte omfattas av undantagen i artikel 92.2 och 92.3 i EG-fördraget.

Artikel 3

Grekland skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att återkräva det stöd som avses i artikel 1. I fallet med Lipasmata Drapetsonas SA skall återbetalningen ske med avdrag för den provision motsvarande 1 % av garantibeloppet som företaget fick betala för att få de statliga garantierna.

Artikel 4

Återkravet skall ske enligt de förfaranden och de bestämmelser som gäller i grekisk lag. Det belopp som skall återkrävas löper med ränta från och med den dag då stödet betalades ut till dess att det faktiskt återbetalas. Räntan skall beräknas enligt den referensräntesats som används vid beräkningen av nettobidragsekvivalenten för regionalstöd i Grekland och som var tillämplig den dag då stödet betalades ut.

Artikel 5

Grekland skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits för att följa beslutet.

Artikel 6

Detta beslut riktar sig till Republiken Grekland.

Utfärdat i Bryssel den 21 april 1999.

På kommissionens vägnar

Karel VAN MIERT

Ledamot av kommissionen

⁽¹⁵⁾ Rättsfallssamlingen 1972/1973, s. 609.

⁽¹⁶⁾ Rättsfallssamlingen 1987, s. 901.

⁽¹⁷⁾ Rättsfallssamlingen 1990, s. I-3437.